

2025, 14 (2), 934-952 | Research Article

Müzikal Gelenek Çerçevesinde Kültürel Kimlik ve Toplumsal Etkileşim: Filistin Örneği

Özge Güncan ¹

Öz

Bu çalışma, Filistin'deki müzik eğitim modelleri ile kültürel kimlik arasındaki ilişkiyi incelemekte ve bu modellerin bölgenin kültürel mirasını nasıl şekillendirdiğini ve yansıttığını araştırmaktadır. Filistin, tarih boyunca farklı kültürlerin, dinlerin ve medeniyetlerin kesişim noktasında yer almış bir coğrafyadır. Bu kültürel çeşitlilik, sanattan müziğe, edebiyattan eğitime kadar pek çok alanda zengin ve dinamik bir kültürel miras oluşturmuştur. Geleneksel ve karmaşık bir siyasi tarihe sahip bir toplumda, müzik kültürel kimliği ifade etmenin hayati bir aracı olarak hizmet etmektedir. Müzik eğitimi, bireylerin kültürel kimliklerini şekillendirmede ve toplumsal bağları güçlendirmede etkili bir araçtır. Filistin'deki müzik eğitimi modelleri, hem geleneksel unsurları hem de modern pedagojik yaklaşımları bir araya getirerek zengin bir öğrenme deneyimi sunmaktadır. Geleneksel müzik formlarının aktarımı, genç nesillerin kültürel mirasa sahip çıkmaları ve bu mirası yaşatmaları açısından büyük önem taşımaktadır. Filistin'de klasik batı müziği eğitimi, sanatta öğrenme modelleri ve müzikteki yenilikçi yaklaşımlar, kültürel bir direniş ve kimlik arayışının ötesinde, yeni bir sanat dili yaratma çabasıdır. Belirli müzik eser örnekleriyle, sözlerin ve melodilerin kültürel mirasla nasıl etkileşimde bulunduğu ve Filistin toplumundaki kültürel ifade ve kimlik oluşumu üzerindeki etkilerini anlamayı hedeflemektedir. Bu araştırma, çok kültürlü yapılarda müzik eğitimi, kültürel miras ve kimlik üzerine daha derin bir tartışmaya katkıda bulunmaktadır. Filistin'de kültürel mirasını müzikal ifadede konu alan araştırmanın temel amacı, Filistin kültürünün ve kimliğinin müzikal formlar aracılığıyla nasıl ifade edildiğini ve etkileşimde bulunduğunu anlamaktır. Araştırma, Filistin'deki müzik eğitiminin, kültürel kimliğin korunması ve geliştirilmesi konusundaki katkılarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Filistin müziği içinde önemli yer tutan geleneksel müzik formları (örneğin, mawwal, zajal) ve modern müzik tarzları incelenecektir. Bu formların kültürel kimlik ile ilişkisi ele alınacaktır. Bu çalışma, Filistin müziği ve kültürel kimliği arasındaki etkileşimi anlamak için bir temel sağlamayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, müzik ve kimlik ilişkisi tartışılacak, kültürel etkileşimlerin önemi vurgulanacaktır.

Anahtar kelimeler: Kültürel Kimlik, Müzikal Etkileşim, Eğitim, Kültürel Miras, Müzikal İfade.

Güncan, Ö. (2025). Müzikal Gelenek Çerçevesinde Kültürel Kimlik ve Toplumsal Etkileşim: Filistin Örneği. İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 14(2), 934-952. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1642689>

Geliş Tarihi	19.02.2025
Kabul Tarihi	24.05.2025
Yayın Tarihi	30.06.2025
*Bu CC BY-NC lisansı altında açık erişimli bir makaledir.	

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Müzik Bölümü, Piyano Anasanat Dalı, Eskişehir Türkiye, ozgeguncan@anadolu.edu.tr ORCID:0000 0002 6376 5743

2025, 14 (2), 934-952 | Research Article

Cultural Identity and Social Interaction in the Framework of Musical Tradition: The Case of Palestine

Özge Güncan¹

Abstract

This study examines the relationship between music education models in Palestine and cultural identity, exploring how these models shape and reflect the region's cultural heritage. Throughout history, Palestine has been a crossroads of various cultures, religions, and civilizations. This cultural diversity has contributed to a rich and dynamic heritage in many fields, including art, music, literature, and education. In a society with a complex political and historical background, music serves as a vital tool for expressing cultural identity. Music education plays a crucial role in shaping individuals' cultural identities and strengthening social bonds. Music education models in Palestine integrate both traditional elements and modern pedagogical approaches, offering a comprehensive learning experience. The transmission of traditional music forms is essential for ensuring that younger generations embrace and preserve their cultural heritage. The teaching of Western classical music, artistic learning models, and innovative approaches in music education go beyond cultural resistance and identity formation; they represent an effort to create a new artistic language. By analyzing specific musical works, this study aims to understand how lyrics and melodies interact with cultural heritage and influence cultural expression and identity formation within Palestinian society. It contributes to a broader discussion on music education, cultural heritage, and identity in multicultural contexts. The primary goal of this research is to examine how Palestinian culture and identity are expressed and shaped through musical forms. The study seeks to highlight the contributions of music education in Palestine to the preservation and development of cultural identity. Traditional music forms that hold significant importance in Palestinian music, such as mawwal and zajal, as well as modern musical styles, will be analyzed in relation to cultural identity. This research aims to establish a foundation for understanding the interaction between Palestinian music and cultural identity. In this context, the relationship between music and identity will be explored, emphasizing the importance of cultural interactions.

Keywords: Cultural Identity, Musical Interaction, Education, Cultural Heritage, Musical Expression.

Güncan, Ö. (2025). Cultural Identity and Social Interaction in the Framework of Musical Tradition: The Case of Palestine. Journal of the Human and Social Science Researches, 14(2), 934-952. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1642689>

Date of Submission	19.02.2025
Date of Acceptance	24.05.2025
Date of Publication	30.06.2025
*This is an open access article under the CC BY-NC license.	

¹ Asst.Prof.Dr., Anadolu University Department of Music, Piano Division, State Conservatory,, Eskişehir, Türkiye, ozgeguncan@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000 0002 6376 5743

Giriş

Filistin, tarihi ve kültürel zenginlikleriyle dolu bir coğrafyadır. Bu zenginlik, sanatın farklı dallarında, özellikle müzikte kendini belirgin bir şekilde göstermektedir. Filistin müziği, sadece estetik bir ifade biçimi olmanın ötesinde, toplumsal kimlik, kültürel miras ve direnişin bir aracı olarak önemli bir rol oynamaktadır. Bir uygarlığı, dönemi, tarihi, temel yönelimlerini, kimliğini, yaşayış ve düşünüş biçimi anlaşılmak isteniyorsa sadece ona aittir olan sanat yapıtlarına dahi bakılabilir (Çevik, 2020, s. 1365). Kimlik kavramı toplumun sosyal sisteminin temelini oluşturan önemli bir fenomendir. Kimlik bireyin kültürel, sosyal konumu ve statülerinin karşılığı olan inanç, tutum ve değer yargılarını sembolize eden kavramlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Yıldız, 2007, s. 9). Bu bağlamda, sanatta öğrenme modelleri, Filistin’de müziğin nasıl öğretildiği, öğrenildiği ve bu süreçlerin kültürel kimliğe nasıl katkı sağladığına dair önemli bir bakış açısı sunmaktadır. Araştırmanın ilk aşamasında, Filistin müziği, kültürel miras, kimlik ve etkileşim konuları ele alınacaktır. Filistin müziği ve kültürel mirasıyla ilgili ana temalar ve alt başlıklar belirlenerek araştırmanın çerçevesi oluşturulacaktır.

Filistin’de müzik eğitimi, sadece teknik beceriler kazandırmakla kalmayıp; aynı zamanda kültürel mirası aktarmak ve bireylerin yaratıcı düşünme yetilerini geliştirmek amacıyla yapılandırılmış olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, öğrenme modelleri genellikle çok disiplinli ve kültürel duyarlılığa dayalı unsurlar içermektedir. Klasik batı müziği eğitimi, öğrencilerin hem bireysel hem de toplu çalışmalarda becerilerini geliştirmesine olanak tanımaktadır. Özellikle Edward Said Ulusal Konservatuvarı gibi müzik okulları, batı klasik müziği eğitiminin merkezleri haline gelmiştir. Bu kurumlar, öğrencilerine hem batı müziğinin temel tekniklerini hem de yerel müzik kültürüyle bağlantılı öğeleri öğretmeyi amaçlamaktadır. Filistinli müzisyenler, bu iki müzik türünü harmanlayarak kendilerine özgü bir stil geliştirmiştir.

Filistin’de klasik batı müziği, genellikle Avrupa’dan gelen kültürel etkilerle ve yerel müzikal geleneklerin birleşimiyle şekillenmiştir. 20. yüzyılın başlarından itibaren Filistin’deki okullar ve konservatuvarlar, klasik müziği öğretmeye başlamış ve bu alanda yetenekli birçok müzisyen yetiştirmiştir. Müzik eğitimi, teorik bilgi, uygulama ve sahne performanslarının birleşimiyle yürütülür ve öğrencilerin teknik becerilerini artırmanın yanı sıra yaratıcı düşünme ve problem çözme yetilerini de geliştirmektedir. Bu çok kültürlü yapı, Filistin müziğini yalnızca geleneksel sınırların ötesine taşıyarak yeni formların ve yenilikçi yaklaşımların ortaya çıkmasına olanak sağlayacaktır. Akman’a göre sanat, estetik şifrelerle kristalize olmuş bir kodlar toplamıdır ve her okumada analizde bize başka bir kapı açar. (Akman, 2018, s. 169) Tüm bu süreç içerisinde, müzisyenler yerel ve küresel etkilerden ilham alarak yeni formlar geliştirmelerine olanak sağlayacak ve Filistin müziğinin hem yerel hem de uluslararası arenada güçlü bir varlık göstermesini sürdürecektir. Beyazdüz’ün söylemiyle yumuşak güç kullanımı ve kültürel diplomasi sayesinde kültürel, sanatsal ve edebi tüm metinleri yoluyla dünyaya var olduğunu göstermeye çalışan bir ulus olarak mücadelesine devam etmektedir (Beyazdüz, 2024, s. 268).

Filistin’de müzik, sadece bir eğlence aracı değil, aynı zamanda toplumsal sorunların dile getirildiği, kültürel kimliğin korunduğu ve ifade edildiği bir araçtır. Bu nedenle, klasik batı müziği Filistinli müzisyenler tarafından yerel melodiler ve ritimlerle

zenginleştirilerek yeniden yorumlanmıştır. Örneğin, geleneksel Filistin halk müziği enstrümanları olan ud ve darbuka, klasik batı müziği unsurlarıyla birleşerek yenilikçi bir yapı ortaya çıkarmaktadır. Bu da, Filistin müziğinde hem geleneksel öğelerin korunmasına hem de yeniliklerin teşvik edilmesine olanak sağlamaktadır. Filistin'deki müzisyenler, batı klasik müziğini yenilikçi biçimde kullanarak, sosyal mesajlar vermekte ve müzikle direnişin sesini duyurmaktadır. Bu bağlamda, Ramzi Aburedwan gibi müzisyenler, müzik yoluyla kültürel direnişi ve Filistin kimliğini canlı tutmayı başarmışlardır. Bu tür yenilikçi yaklaşımlar, müziği sadece bir sanat formu değil, aynı zamanda bir direnç ve ifade aracı haline getirmektedir.

Bu makalede, Filistin'deki müzik ve kimlik unsurları incelenerek, bu unsurların kültürel miras üzerindeki etkilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda, müzik öğrenme süreçlerinin toplumsal bağlamı, bireylerin kimlik oluşumundaki rolü ve müzik ile kültürel ifade arasındaki ilişki ele alınacaktır. Müziğin sosyal ve kültürel bağlamını daha iyi anlamayı sağlayacaktır. Yeni nesillere kültürel mirası aktarma unsurunu ve sanatsal ifade özgürlüğünü destekleyeceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, Filistin'de müzik eğitiminin kültürel kimlik üzerindeki etkisini içermektedir. Çalışmanın, etik kurul izni gerektirmeyen çalışmalar arasında yer aldığını beyan ederim. Araştırma, öncelikle geleneksel ve modern müzik tarzlarına odaklanacak, bu formların müzik eğitime nasıl entegre edildiğini ve kültürel kimliğin korunmasına ve geliştirilmesine nasıl katkıda bulunduğunu inceleyecektir. Bu kapsamlı yaklaşım, müzik ve kültürel kimlik arasındaki etkileşimi daha derinlemesine anlamamızı sağlayacaktır. Filistin ve Levant bölgesindeki Arap müziğinin geleneksel şiir ve müzik formları olan zajal ve mawwal üzerine bir inceleme sunmayı amaçlamaktadır. Araştırmada, tarihsel ve kültürel arka plan bilgileri ile birlikte bu müzik formlarının toplumsal, kültürel ve sanatsal önemini ele almak için etnografik bir inceleme yapılmıştır. Ayrıca, geleneksel ve müzikal gelenek çerçevesinde eserler üzerinden örnekler verilmiştir. Veri toplama sürecinde döküman analizi yapılarak, akademik makaleler, kitaplar ve müzik eserleri gibi çeşitli kaynaklar kullanılmıştır.

Araştırma Modeli/Deseni

Bu çalışmada araştırma modeli olarak kültür analizi (etnografi) deseni benimsenmiştir. Kültür analizi, belirli bir topluluğun yaşam tarzını, değerlerini, normlarını ve inanç sistemini gündelik pratikler aracılığıyla anlamaya ve betimlemeye yönelik bütüncül bir yaklaşımdır. Bu bağlamda, çalışmanın odağında yer alan Filistin örneği, yalnızca müzikal formların biçimsel özellikleriyle değil, aynı zamanda bu formların toplumsal bağlamda taşıdığı kültürel anlamlarla birlikte ele alınmıştır. Tarihsel ve kültürel bağlamları ifade eden bu model, aynı zamanda modern dönem uygulamalarını ve yeniden yorumlamaları inceleyecek şekilde genişletilmiştir. Filistin'de müzik, bireylerin ve toplulukların kimlik inşasında, kolektif hafızanın aktarımında ve direniş pratiği olarak işlev görmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle kültür analizi, müzikal geleneklerin toplumsal etkileşim ve kimlik temsilleriyle nasıl iç içe geçtiğini anlamak açısından uygun bir araştırma modeli sunmaktadır. Yerel müzik pratiklerine ilişkin doküman incelemeleri yoluyla elde edilen veriler, müziğin Filistinli topluluklar için bir ifade, aidiyet ve direniş aracı olarak taşıdığı sembolik değerleri açığa çıkarmayı

hedeflemiştir. Böylece kültür analizi, yalnızca bir betimleme aracı değil, aynı zamanda müziğin sosyo-kültürel yapılar içindeki işlevini kavramsallaştıran yorumlayıcı bir çerçeve olarak da işlev görmektedir. Müzik eğitiminin kültürel kimlik üzerindeki rolünü kapsamlı bir şekilde ele alan tanımlayıcı bir model ile araştırma yapılmıştır. Araştırmada, Filistin ve Levant bölgesinde zajal ve mawwal'ın müzikal ve kültürel işlevlerine odaklanırken, müzikal gelenek çerçevesinde kültürel kimlik konusunda bir inceleme sunulacaktır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Filistin, Lübnan, Suriye, Ürdün ve Mısır'da zajal ve mawwal icra eden müzisyenler, bu tür eserlerin dinleyicileri, halk şairleri ve akademik araştırmalardır. Örneklem olarak, Filistin'de icra edilen çeşitli zajal ve mawwal eserleri ile modern sanatçıların bu formları içeren çalışmaları ele alınmıştır. Mahmoud Darwish'in şiirleri ve Umm Kulthum'un "Alf Leila Wa Leila" eseri gibi klasik ve modern üç adet eser örneği kullanılmıştır.

Filistin Eğitim Modeli ve Temel Bileşenleri

Filistin, tarihi ve kültürel zenginlikleri ile dikkat çeken bir bölge olduğu bilinmektedir. Eğitim ise bu zenginliği sürdürülebilir kılmanın ve toplumsal gelişimi sağlamanın temel araçlarından biri olarak düşünülmektedir. Filistin'deki eğitim modeli, siyasi, sosyal ve kültürel faktörlerden etkilenmiştir. Filistin eğitim sistemi, 1994 yılında Filistin Ulusal Yönetimi'nin kurulmasıyla birlikte yeniden yapılandırılmıştır. Bu süreçte, eğitim sistemi dört temel ilkeye dayandırılmıştır: eğitimin bir insan hakkı olarak tanınması, vatandaşlık bilincinin geliştirilmesi, sosyal ve ekonomik kalkınmanın desteklenmesi ve eğitimin sürekli, yenilenebilir ve katılımcı bir süreç olarak görülmesi (Alayan & Rohde, 2012, s. 171).

Filistin'de ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde uygulanan müfredat, öğrencilerin kültürel kimliklerini korumayı ve toplumsal etkileşimi artırmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, müfredat programları tarih, edebiyat, sanat ve müzik gibi derslerle zenginleştirilmiş, öğrencilerin kendi kültürel miraslarını tanımaları ve ifade etmeleri teşvik edilmiştir (Bishara, 2013, s. 86). Filistin eğitim modeli, hem resmi hem de resmi olmayan yapıları içermektedir. Filistin'deki okullar, Eğitim Bakanlığı tarafından denetlenen resmi eğitim kurumlarıdır. Bu okullarda müfredat, ulusal ve uluslararası standartlara göre şekillendirilmektedir.

Toplumsal ve kültürel değerlerin aktarımında önemli bir rol oynayan geleneksel eğitim, aile ve toplum içinde gerçekleşmektedir. Bu tür eğitim, genellikle sözlü anlatım ve pratik uygulamalar yoluyla bireylere aktarılmaktadır. Filistin'deki kültürel eğitim, geleneksel müzik, dans ve sanat ile iç içe geçmiş durumda olduğu görülmektedir. Bu yolla eğitim, bireylerin kültürel kimliğini geliştirmelerine ve toplumun sosyal bağlarını güçlendirmelerine yardımcı olmaktadır. Bu bölümde, Filistin'deki eğitim modellerine ilişkin bazı örnekler irdelenecektir. Filistin'de, resmi eğitim sisteminin yanı sıra alternatif eğitim modelleri de bulunmaktadır. Özellikle çatışma bölgelerinde yaşayan öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarına cevap vermeyi amaçlayan bu tür programlar, genellikle savaşı ve çatışma nedeniyle eğitimine ara veren çocuklar için düzenlenmektedir. Eğitim kurumları, öğretim metodolojilerini esnek hale getirerek bu öğrencilerin eğitimlerini sürdürmelerine olanak tanıdığı görülmektedir. Sürekli eğitim programları, öğrencilerin

eğitimde sürekliliğini sağlar ve bireylerin kişisel ve toplumsal gelişimlerine katkıda bulunduğu görülmektedir. Filistin eğitim sistemi, uluslararası kuruluşların desteğiyle sürekli olarak geliştirilmektedir. UNESCO, UNICEF ve Dünya Bankası gibi kuruluşlar, eğitim altyapısının iyileştirilmesi, öğretmen eğitimi ve müfredat geliştirme konularında Filistin'e destek sağlamaktadır (World Bank, 2014, s. 27).

Filistin'deki bazı eğitim girişimleri, toplulukların ihtiyaçlarına yönelik olarak şekillendirilmektedir. Bu programlar, yerel kaynakları kullanarak bireylerin ve toplulukların eğitim ihtiyaçlarını karşılamayı hedeflemektedir. Kültürel ve sanat programları kapsamında yerel sanatçılar ve eğitmenler, topluluk merkezlerinde çeşitli kültürel ve sanatsal etkinlikler düzenlemektedir. Bu etkinlikler, bireylerin sanatla etkileşimde bulunmalarını ve kültürel değerleri keşfetmelerini sağlamaktadır. Toplum temelli eğitim programları, bireylerin sosyal becerilerini geliştirmelerine ve kültürel mirası anlamalarına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, toplumsal dayanışmayı ve kültürel kimliği pekiştirmektedir. Filistin'deki müzik ve sanat eğitimi, kültürel kimliğin korunmasında ve toplumsal bağların güçlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Heinich, bu konuyu net bir ifade biçimiyle yorumlamıştır. Sanatçıların imgelemi statü ve kimlikten ayrı düşünülemez, statü ve kimliğin değişimleri sanat uğraşını organize eden mekanizmaların tarihinden anlaşılır. (Heinich, 2013, s. 51)

Filistin'de, müzik eğitimi veren okullar ve kurumlar bulunmaktadır. Bu okullar, geleneksel müzik formlarını ve modern müzik stillerini bir arada öğretmektedir. Müzik eğitimi, bireylerin yaratıcılıklarını geliştirmelerine ve kültürel miraslarına sahip çıkmalarına olanak tanır. Aynı zamanda, toplumsal dayanışma ve aidiyet duygusunu güçlendirmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde resmi eğitim kurumları, alternatif eğitim modelleri, toplum temelli eğitim programları ve müzik sanatı eğitimi, bireylerin kültürel kimliklerini geliştirmelerine ve sosyal dayanışmayı güçlendirmelerine olanak tanımaktadır. Filistin'deki eğitim sistemi, mevcut zorluklara rağmen, toplumsal gelişim ve kültürel sürdürülebilirlik açısından umut verici bir perspektif sunmaktadır.

Kültürel diplomasi, uluslararası ilişkilerde önemli bir araç olarak, ülkelerin kültürel değerlerini, kimliklerini ve tarihlerini tanıtmak amacıyla kullanılmaktadır. Filistin, tarihi ve kültürel derinliği ile bu alanda dikkat çekici bir örnek olduğu görülmektedir. Filistin'in kültürel diplomasi çabaları, hem içsel bir dayanışma oluşturma amacı taşıırken hem de uluslararası kamuoyunda Filistin halkının haklarını ve kültürel mirasını savunmayı hedeflemektedir. Filistinli sanatçılar, yazarlar ve düşünürler, kültürel diplomasi yoluyla, Filistin'in yaşadığı zorlukları, tarihini ve kültürel kimliğini anlatmayı amaçlayarak uluslararası alanda görünürlük kazanmaktadır. Kültürel diplomasi, sanatın çeşitli kolları, bilim, eğitim gibi alanlarda ülkelerin itibarını arttırıcı nitelikte olabiliyorken, var olma mücadelesi veren ve görünür olmaya çabalayan ulusların da farkedilmesini sağlamaktadır (Yağmurlu, 2019, s. 1184). Eğitim, Filistin halkının geçmişini, mevcut durumunu ve geleceğini şekillendiren önemli bir araçtır. Bu bağlamda daha geniş bir destek ve işbirliği gerektirmekte olduğu gözlenmektedir. Filistin, zengin kültürel mirası, geleneksel sanatları, müziği ve edebiyatı ile dünya sahnesinde kendini ifade etmeye çalışırken, özellikle sanat ve kültür etkinlikleri aracılığıyla global bir farkındalık yaratmayı hedeflemektedir.

Filistin Yerel Müziği ve Konservatuvar Eğitimi

Filistin, tarih boyunca birçok kültür ve medeniyetin kesişim noktası olmuştur. Bu

zengin kültürel mozaik, Filistin'in sanatsal mirasında da kendini göstermektedir. Çevik'e göre sanat, tarih boyunca toplumsal tramvaylarla ilgili olmuş ve kendi gerçekliğinde konuyu irdelemiştir (Çevik, 2020, s. 1365). Müzik, bu kültürel mirasın en önemli parçalarından biri olduğu görülmektedir ve Filistin'de hem yerel hem de batı müziği önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle Filistin yerel müziği, tarihsel ve kültürel anlam taşıyan melodileriyle Filistin halkının duygu ve düşüncelerini ifade etmenin bir yolu olmuştur. Filistin yerel müziği ve bu müziğin geleceğe taşınmasında büyük rol oynayan konservatuvar eğitimini vurgulamak gerekmektedir. Filistin müziği, tarih boyunca bölgenin çok kültürlü yapısını yansıtan zengin ve çeşitli bir mirasa sahip olmuştur. Bu müzik türünün, çok kültürlü toplum yapısındaki rolü ve bu müziğin küresel arenada nasıl kendine yer bulduğu Arap, Osmanlı, İslam ve batı kültürlerinin etkilerini bir araya getirdiği görülmektedir. Filistin'de müzik, sadece bir sanat formu değil, aynı zamanda toplumsal direniş unsurunun, kültürel kimliğin ve birlikteliğin ifadesi olarak önemli bir rol oynamaktadır.

Filistin yerel müziği, Orta Doğu'nun karakteristik özelliklerini taşımaktadır. Melodik yapısı, ritimleri ve kullanılan enstrümanlarıyla kendine özgü bir yapıya sahip olduğu bilinmektedir. Bu müzik türü genellikle ud, kanun, ney, darbuka ve def gibi geleneksel enstrümanlarla icra edilmektedir. Yerel müzik, ağıtlar, düğün şarkıları, halk dansları ve bayram şarkıları gibi birçok formda ortaya çıkar. (Agha, 2018, s. 221) Tarih boyunca halkın yaşamındaki önemli olayları, sevinçlerini, hüznlerini ve mücadelelerini anlatan bir ifade biçimi olmuştur. Özellikle Filistin mücadelesi sırasında bu müzik, direnişin sesi haline gelmiş, insanların dayanışma ve birlik duygularını pekiştiren bir araç olarak kullanılmıştır. Bunun en bilinen örneklerinden biri, "Mawtini" (Vatanım) isimli şarkıdır. Bu eser, Filistinli müzisyenlerin yerel müzik ile toplumsal meseleleri nasıl harmanladığını göstermektedir.

Filistin'de konservatuvar eğitimi, yerel müziğin korunması ve geleceğe aktarılması için eğitim çok önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, Filistin'deki müzik bölümü konservatuvarları, hem klasik batı müziği hem de yerel müzik eğitimi veren önemli kurumlar olduğu bilinmektedir. Filistin'deki lisans düzeyindeki konservatuvar eğitimi, Edward Said Ulusal Müzik Konservatuvarı (ESNCM) tarafından sunulan programlar aracılığıyla yürütülmektedir. ESNCM, 1993 yılında kurulmuş olup, Ramallah, Kudüs, Gazze, Nablus ve Beytüllahim'de beş şubesi bulunmaktadır ve 1.000'den fazla öğrenciye eğitim vermektedir (Edward Said National Conservatory of Music, 2023). Bu konservatuvarlar, yerel müziğin yaşatılması, geliştirilmesi ve yeni nesillere aktarılmasını sağlamak için kapsamlı eğitim programları sunmaktadır. Filistin müziği, kültürel kimliğin korunmasında ve toplumsal direnişin ifadesinde önemli bir araç olmuştur.

ESNCM'nin eğitim modeli, hem Arap hem de Batı müziğini kapsayan kapsamlı bir müfredat üzerine kuruludur. Öğrenciler, bireysel enstrüman dersleri, teorik dersler, ensemble çalışmaları, koro ve Arap perküsyonu gibi çeşitli alanlarda eğitim alırlar. Program, sekiz seviyeden oluşan yapılandırılmış bir programı takip eder ve öğrenciler, dersleri tamamlayarak sınavlara girerler (Edward Said National Conservatory of Music, 2023). Bu eğitim modeli, öğrencilerin müzikal becerilerini geliştirmeyi, kültürel kimliklerini pekiştirmeyi ve toplumsal etkileşimi artırmayı hedeflemektedir. Ayrıca, ESNCM'nin düzenlediği çeşitli festivaller ve konserler aracılığıyla öğrenciler, performans deneyimi kazanmakta ve Filistin'in müzikal mirasını ulusal ve uluslararası

platformlarda temsil etme fırsatı bulmaktadırlar (Edward Said National Conservatory of Music, 2023). Yerel müziğin, özellikle konservatuvar eğitimi aracılığıyla öğretilmesi, genç nesillerin kültürel mirasını sahiplenmesine ve bu mirası uluslararası alanda tanıtımlarına olanak tanımaktadır. Birekul'un tanımına göre; bir kültürün sembolik anlatımı veya bir grubun yaşam biçimi olması nedeniyle fonksiyonel olarak birey, grup içinde uyumlu, katılımcı ve düzenli davranış oluşturmada yönlendirici de olabilmektedir (Birekul, 2015, s. 168). Müzik eğitimi, bireylerin müzikal yeteneklerini geliştirmenin ötesinde, onların kültürel kimliklerine olan bağlılıklarını da güçlendirir.

Edward Said Ulusal Konservatuvarı gibi kurumlar, Filistin'de müzik eğitiminin gelişmesinde öncü rol oynamaktadır. Bu konservatuvarlar, öğrencilere hem teorik hem de pratik müzik bilgisi sunmaktadır. Yerel müzik eğitimi, geleneksel enstrümanların öğrenilmesi ve yerel müziğin tarihsel ve kültürel arka planının öğretilmesini içermektedir. Ayrıca, öğrenciler konserler ve performanslar aracılığıyla deneyim kazanmaktadır; bu da müziğin sadece teorik olarak değil, toplumsal ve kültürel bağlamda da öğrenilmesini sağlamaktadır. Filistin'deki müzik eğitimi, sadece yerel müziğin öğretilmesiyle sınırlı değildir. Konservatuvarlar, batı müziği eğitimi de sunarak öğrencilere çok yönlü bir müzikal altyapı kazandırmaktadır. Bu sayede, öğrenciler hem batı hem de yerel müzik geleneklerini öğrenmekte ve iki müzik türünü birleştirerek yeni ve özgün müzikal eserler üretebilmektedir. Filistinli müzisyenler, bu çok kültürlü müzikal yaklaşımla, klasik batı müziği ile yerel melodileri harmanlayan yenilikçi çalışmalar yapmaktadır. Bu da Filistin müziğine uluslararası alanda tanınırlık kazandırmakta ve kültürel zenginliğin bir yansıması olarak önemli bir yere oturmaktadır.

Filistin Müziğinin Tarihsel Gelişimi ve Kültürel Direniş Perspektifinde Filistin Müziğinin Yeniden Canlanması

Filistin müziği, halkın günlük yaşamının bir parçası olarak yüzyıllardır süregelen bir gelenek olduğu bilinmektedir. Bu müzik türü, Filistin halkının yaşamındaki önemli olayları, ritüelleri ve duygusal ifadeleri kapsamaktadır. Düğünlerden bayramlara, ağıtlardan toplumsal direniş şarkılarına kadar farklı müzikal formlar, Filistin müziğinin zenginliğini ortaya koymaktadır. Geleneksel Filistin müziği, ud, kanun, darbuka, ney ve def gibi enstrümanlar eşliğinde çalınmaktadır. Bu enstrümanlar, müziğin melodik yapısını ve ritmini belirlemektedir. Aynı zamanda, sözlü halk şarkıları da Filistin müziğinde önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle "zajal" ve "mawwal" gibi doğaçlamaya dayalı formlar, halkın kültürel hafızasını koruyan anlatılardır. Bu geleneksel formlar, yüzyıllardır nesilden nesile aktarılmakta ve Filistin kimliğinin bir parçası olarak yaşatılmaktadır. Filistin, tarih boyunca farklı kültürlerin bir araya geldiği bir coğrafya olmuştur. Bu çok kültürlü yapı, Filistin müziğinin gelişiminde büyük bir etki yaratmıştır. Arap müziğinin yanı sıra Osmanlı Dönemi'nden kalma müzikal etkiler, Filistin müziğine zengin bir dokunuş katmıştır. Aynı zamanda, enternasyonal farklı müzik geleneklerinden de etkiler görülmektedir.

1948'de İsrail'in kurulması ve sonrasında yaşanan çatışmalar, Filistin müziğinin evriminde önemli bir dönüm noktası olmuştur. Filistin halkı için müzik, bu dönemde bir direniş ve dayanışma aracı haline gelmiştir. Özellikle "Mawtini" (Vatanım) gibi şarkılar, Filistin'in bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin sembolü haline gelmiştir. Bu tür eserler, Filistin kimliğinin ve kültürel mirasının korunmasına büyük katkı

sağlamıştır. Çevik, (2020, s. 1367) kültürel kimlik oluşumu, toplumsal etkileşim ve sanatla ilgili önemli bir ifadede bulunmuştur;

“Sanat imgesinin ortaya çıkmasında akıl, içgüdü, duygu ne kadar etkili ise toplum koşulları, ekonomi, siyaset gibisoyolojik konular da o kadar etkilidir. Bu nedenle sanatçıyı bulunduğu toplum, kültür, dil ve dinden ayırmak imkansızdır. İnsanın duyguları, kişiliği, düşünceleri, içinde yaşadığı toplumda ve toplumdan edindiği deneyim ve birikimlerini eserlerine aktarır.”

Dünya genelinde Filistin diasporası, bu müziği yaşatmak ve yaygınlaştırmak için önemli bir rol üstlenmiştir. Özellikle Lübnan, Ürdün, Suriye ve diğer Arap ülkelerinde yaşayan Filistinli müzisyenler, yerel müzik festivalleri ve konserler aracılığıyla bu kültürel mirası tanıtmışlardır (Shakir, 2016, s. 497). Bu süreç, Filistin müziğinin sadece yerel değil, bölgesel ve küresel ölçekte bir direniş sembolü olarak görülmesine neden olmuştur. Küreselleşmenin etkisiyle Filistin müziğinin uluslararası arenadaki yeri, dünya çapında daha geniş bir kitle tarafından tanınır hale gelmiştir (Kanaana, 2000, s. 57). Filistinli müzisyenler, uluslararası konserler, festivaller ve müzik etkinlikleri aracılığıyla kültürel miraslarını tanıtmaktadır (Schmidt, 2012, s. 118). Ramzi Aburedwan, Le Trio Joubran ve DAM gibi sanatçılar ve müzik grupları, Filistin'in müzikal mirasını modern müzikle harmanlayarak uluslararası arenada başarılı projelere imza atmıştır (Frishkopf, 2013, s. 203). Bu müzisyenler, geleneksel Filistin müziği ile modern caz, hip-hop ve klasik Batı müziği gibi türleri bir araya getirerek çok kültürlü bir müzikal dil geliştirmiştir (Halasa, 2011, s. 44). Bu da, Filistin müziğinin küresel bir dinleyici kitlesine ulaşmasını sağlamış ve kültürel mirası dünya çapında tanıtmıştır (Schade-Poulsen, 2005, s. 167).

Arap Müziğinin Geleneksel Şiir ve Müzik Formları Zajal ve Mawwal

Filistin, tarih boyunca çeşitli kültürel ve edebi unsurların birikimi ile şekillenmiş bir coğrafyadır. Bu topraklarda yaşayan halk, zengin bir geleneksel müzik ve edebiyat kültürü oluşturmuştur. Filistin'deki geleneksel şarkı sözleri ve şiirler, sadece estetik bir ifade biçimi değil, aynı zamanda toplumun kültürel kimliğini, değerlerini ve tarihini yansıtan önemli bir iletişim aracı olduğu görülmektedir. Arap müziği, yüzyıllar boyunca sözlü kültürün ve edebiyatın zenginliğini melodilerle birleştirerek eşsiz bir sanat formu yaratmıştır. Bu sanat formunun önemli iki ögesi, zajal ve mawwal olarak bilinen şiirsel ve müzikal türlerdir. Orta Doğu'da, özellikle de Levant (Şam, Lübnan, Filistin, Ürdün) bölgesinde popüler olan bu formlar, Arap kültürünün duygusal ve sanatsal ifade biçimlerini ortaya koymaktadır.

Şiir ve melodinin birleşimi diye tanımlanan zajal, kökeni Orta Çağ Arap şiirine dayanan, müzikal ve ritmik bir şiir türüdür. Genellikle halk arasında icra edilen zajal, şairlerin (zajjal veya zajjalar) doğaçlama olarak karşılıklı atışmalarıyla gerçekleşmektedir. Bu atışmalar, toplumsal meseleleri, aşkı, doğayı, mizahı ve hayatın farklı yönlerini işlemektedir. Zajalin en belirgin özelliği, kelime oyunları, uyak düzenleri ve ritmik yapısıyla dikkat çeken lirik bir yapıya sahip olmasıdır. Zajal, daha çok düğünler, kutlamalar, dini festivaller ve toplumsal etkinliklerde icra edilmektedir. Genellikle bir grup şairin (zajjal) birbirleriyle yarışarak, doğaçlama ve esprili bir dille, halkın gündelik yaşantısına ve duygularına değinerek şiir söylemeleri şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu yarışma ve doğaçlama geleneği, zajalin önemli bir özelliği olup halkın

katılımını teşvik etmektedir. Zajalın müzikle birleşmesi, bu sanatı daha canlı ve etkileyici hale getirmektedir. Geleneksel enstrümanlar (ud, darbuka, def vb.) eşliğinde çalınır ve topluluğun enerjisini yükselten bir performans sergilenmektedir. Zajal'ın tarihi, Endülüslü İslam dönemine kadar uzanmaktadır. Zajal, Lübnan, Filistin ve Suriye gibi Levant coğrafyalarında köklü bir şiir-müzik formu olarak gelişmiş, doğaçlamaya dayalı bir vokal gelenektir (Stone, 2008, s. 92). İlk olarak İspanya'daki Arap toplumlarında gelişen zajal, buradan Kuzey Afrika ve Levant bölgesine yayılmıştır. Zamanla, yerel kültürlerin etkisiyle farklı versiyonları ortaya çıkmış ve Arap dünyasının birçok bölgesinde popüler hale gelmiştir. Filistin, Lübnan ve Suriye'de hala yaygın olarak icra edilen bu sanat, kültürel kimliği ve tarihsel belleği canlı tutmanın bir yolu olarak kabul edilmektedir. Müzikal olarak Zajal formları genellikle Maqam Bayati, Hijaz ya da Rast gibi Arap müziğinin temel makamlarında icra edilir (Touma, 1996, s. 144). Bu makamlar, formun duygusal ifadesini ve toplumsal mesajını destekleyen melodik yapılar sunar. Zajal ezgileri genellikle 6/8 veya 4/4 gibi açık ritmik döngülerle icra edilir; bu da hem sözlü şiirin akışını hem de müzikal ifadenin sürekliliğini destekler (Shiloah, 1995, s. 101).

Zajal, toplumsal olaylara yanıt veren bir tür olarak, Filistin toplumunun dinamiklerini yansıtmaktadır. Şarkının icrası sırasında yapılan doğaçlama performanslar, toplumsal etkileşimi güçlendirmekte ve dinleyicilerin katılımını teşvik etmektedir.

Mawwal, melankoli ve doğaçlamanın sesi şeklinde ifade edilmektedir. Arap müziğinde derin duygusal ifadeleri ve melankolik tonlarıyla bilinen bir başka geleneksel müzikal formdur. Mawwal, şarkı söyleyen kişinin (mawwalci veya mawwalı) genellikle doğaçlama olarak söylediği ve belirli bir melodiye bağlı kalmadığı serbest ritimli bir şarkı türüdür. Mawwal, uzun süreli melodik pasajlar ve içli vokal süslemeler ile dikkat çeker. Şarkı sözleri genellikle aşk, ayrılık, özlem ve hüzn gibi temaları işlemektedir. Mawwal, genellikle diğer şarkıların veya müzikal performansların başlangıcında söylenir ve bir geçiş bölümü olarak hizmet etmektedir. Bu doğaçlama müzikal pasajlar, dinleyiciyi şarkının ruhuna hazırlamakta ve sanatçının yeteneklerini sergilemesine olanak tanımaktadır. Mawwal'ın en büyük özelliği, belirli bir uyak düzenine ve ritme bağlı olmadan, sanatçının içsel duygularını özgürce ifade edebilmesidir. Bu nedenle, mawwal türü, büyük ölçüde bireysel yaratıcılığa ve doğaçlamaya dayanmaktadır. Mawwal'ın kökleri de Orta Çağ'a kadar uzanır ve tarihsel olarak Arap halk şiirinin ve müziğinin birleşimi olarak görülmektedir. Orta Doğu'nun farklı bölgelerinde farklı tarzlarda icra edilen mawwal, genellikle söylenen yöreye göre değişiklik göstermektedir. Lübnan, Mısır, Suriye ve Filistin'de popüler olan bu müzik türü, yerel aksanlar ve melodi yapılarıyla farklılaşmaktadır. Bu esneklik, mawwal'ın bölgesel özellikleri korumasına ve gelişmesine olanak tanıdığı görülmektedir.

Zajal ve mawwal, Arap müziğinde hem geleneksel hem de modern müzik formlarında önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Arap müziğinin en özgün ve etkileyici formlarından ikisi olan bu formlar, klasik Arap müziği konserlerinde, düğünlerde, halk festivallerinde ve sosyal etkinliklerde yaygın olarak icra edilmektedir. Sanatçılar, zajal ve mawwal'ı kullanarak toplumla bir iletişim köprüsü kurmuştur; onların duygularını, düşüncelerini ve kültürel mirasını yansıtmaktadır. Zajal'ın doğaçlama doğası, sanatçının yaratıcılığını sergilemesine ve dinleyiciyi aktif bir şekilde katılmaya teşvik eder. Bu da zajal'ı canlı ve etkileşimli bir performans sanatı haline getirmektedir. Öte yandan, mawwal ise daha kişisel ve derin bir ifade biçimi olduğu bilinmektedir.

Mawwal söyleyen sanatçılar, içsel duygularını melodik bir şekilde dışa vurarak, dinleyiciye duygusal bir deneyim sunmaktadır. Bu iki müzikal ve şiirsel tür, kültürel hafızayı canlı tutarak, toplumsal dayanışmayı teşvik etmektedir. Bireylerin duygusal ifadelerini sanatsal bir şekilde dile getirmelerine olanak tanımaktadır. Tarih boyunca gelişmiş ve farklı kültürel etkilerle zenginleşmiş olan zajal ve mawwal, günümüzde de Arap müziğine önemli bir katkı sunmaktadır.. Modern dünyada, zajal ve mawwal'ın geleneksel köklerini koruyarak, çağdaş müzikle birleşmesi, bu formların canlılığını ve popülerliğini sürdürmesine yardımcı olmaktadır. Bu da, Arap müziğinin hem yerel hem de küresel arenada zengin bir kültürel miras olarak tanınmasına katkı sağlamaktadır.

Modern dönemde ise, zajal ve mawwal'ın geleneksel formları korunmakla birlikte, popüler müzikle birleşerek yeni şekillerde ortaya çıkmaktadır. Filistin, Lübnan ve Mısır gibi ülkelerde, bu geleneksel formlar modern müzikle harmanlanarak yeni bir müzikal dil oluşturulmuştur. Bu da, zajal ve mawwal'ı genç nesiller için daha çekici hale getirmiştir. Modern Arap müziğinde, zajal ve mawwal türleri hala kullanılmakta ve geleneksel müzik festivalleri, televizyon programları ve dijital platformlarda geniş bir dinleyici kitlesine hitap etmektedir. Bu süreç, Arap kültürünün ve müzikal mirasının korunmasına ve yaygınlaştırılmasına katkı sağlamaktadır.

Klasik Filistin şiirine örnek;

Mahmoud Darwish'in "A Lover from Palestine"

Mahmoud Darwish, Filistin'in en önemli şairlerinden biri olduğu bilinmektedir ve şiirlerinde sıkça özgürlük, kimlik ve aşk temalarını işlemektedir. "A Lover from Palestine" şiirinde, aşk ve vatan sevgisi iç içe geçmiş olarak işlenmiştir. Şair, sevdiğini özlerken vatanını da unutmamaktadır. Darwish, zengin bir imgeler dünyası kullanarak okuru derin bir düşünceye sevk eder. "Bir aşk, bir vatan, bir kimlik" arasında kurduğu bağ, Filistin halkının duygu dünyasını yansıtmaktadır. Darwish'in eserleri, Filistin halkının kimliğini ve kültürel mirasını simgelemektedir. Şiirlerinde kullandığı diller ve imgeler, toplumsal hafızayı pekiştirdiği gibi; aynı zamanda direniş ruhunu canlı tutmaktadır.

Modern geleneksel şarkılara örnek;

"Ya Rabea al-Layl"

Bu şarkı, modern Filistin müziğinde sıklıkla icra edilen bir eserdir ve hem geleneksel hem de modern unsurları barındırır. Gecenin güzelliklerini, huzurunu ve yalnızlığını ifade etmektedir. Aynı zamanda aşkı ve özlemi de dile getirir. Şarkının sözlerinde imgeler ve doğa betimlemeleri ön plandadır. Duygusal bir dil kullanılarak, dinleyicide derin bir his uyandırılır. Modern yorumlarla birlikte bu eser, Filistin müziğinin gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Geleneksel unsurların korunması, yeni nesillere aktarılması açısından büyük bir değer taşımaktadır.

Filistin geleneksel müziği, zengin bir repertuvara sahip olup, çeşitli temaları içermektedir. Şarkı sözleri genellikle aşk, doğa, özlem, direniş ve toplumsal olaylar gibi konulara odaklanmaktadır. Bu şarkılar, toplumun duygularını, düşüncelerini ve deneyimlerini ifade etmek için güçlü bir araç olduğu bilinmektedir. Özellikle direniş teması, Filistin halkının tarihsel mücadelesini ve kimliğini yansıtan önemli bir ifade

içermektedir.. Şarkı sözlerinin yapısında, çoğunlukla ezgi ve ritimle uyumlu bir dil kullanılmaktadır. Bu da sözlerin daha akıcı ve etkileyici bir biçimde iletilmesini sağlamaktadır. Geleneksel müzik formları, bu sözleri melodi ile birleştirerek, dinleyicilere duygusal bir deneyim sunmaktadır.

Filistin'de geleneksel şiir, halkın sözlü kültürünün önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Şiir, genellikle anlatı geleneği içinde aktarılır ve toplumsal olaylara, tarihi mücadelelere, aile bağlarına ve doğaya dair izlenimleri yansıtır. Filistinli şairler, şiirlerinde özgürlük, kimlik ve umut temalarını sıkça işleyerek, halkın duygularını dile getirir. Geleneksel şiir, sözlü geleneğin bir parçası olarak, toplumsal olayların aktarılmasında ve bireylerin duygu ve düşüncelerinin ifade edilmesinde önemli bir rol oynar. Şairler, toplumun yaşadığı acıları, sevinçleri ve mücadeleleri dile getirirken, bu süreçte kültürel kimliği de pekiştirmektedir. Filistin'deki geleneksel şarkı sözleri, şiirler, kültürel kimliğin ve toplumsal dayanışmanın güçlenmesine katkı sağlamaktadır. Bu eserler, bireylerin, toplulukların kültürel miraslarına bağlanmalarını, geçmişle bağlantı kurmalarını ve kendilerini ifade etmelerini olanak tanımaktadır. Özellikle müzik, toplumsal olaylara yanıt verme ve direnişin bir sembolü olma işlevini üstlenmiştir, Geleneksel şarkılar ve şiirler, Filistin halkının kimliğini oluşturan unsurlardan biri haline gelmiştir. Bu eserler, hem geçmişten günümüze süregelen kültürel değerlerin aktarımını sağlamakta hem de yeni nesillerin bu değerlere sahip çıkmasına olanak tanımaktadır.

Günümüzde, Filistin'de geleneksel şarkı sözleri ve şiirler, modern müzik ve edebiyat ortamında yeniden yorumlanmaktadır. Yeni nesil sanatçılar, geleneksel unsurları modern melodilerle birleştirerek, bu eserleri geniş bir kitleye ulaştırma çabası içinde olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda, sosyal medya ve dijital platformlar, geleneksel müziğin ve şiirlerin yayılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Filistin'de geleneksel şarkı sözleri ve şiirler, yalnızca kültürel bir miras değil, aynı zamanda toplumsal kimliğin ve dayanışmanın ifade biçimleridir. Bu eserler, geçmişin izlerini taşıırken, geleceğin inşasında da önemli bir yer tutmaktadır. Filistin halkının mücadelesi, kültürel kimliği ve duygusal derinliği, bu geleneksel formlar aracılığıyla aktarılmaya devam etmektedir.

Kültürel Kimliğin Müzikal Yansıması "Alf Leila Wa Leila": Şarkı Sözleri ve Yorum Analizi

"Alf Leila Wa Leila" (Bin Gece ve Bir Gece), Arap müziğinin en ikonik eserlerinden biridir ve ünlü Arap sanatçısı Umm Kulthum tarafından seslendirilmiştir. Bu eser, yalnızca melodik yapısı ve vokal performansı ile değil, aynı zamanda zengin sözleri ve derin anlamları ile de dikkat çekmektedir. "Alf Leila Wa Leila," dinleyiciyi büyüleyen bir masal gibi akarak Arap kültürünün zenginliğini ve geleneksel unsurlarını yansıtmaktadır. "Alf Leila Wa Leila" şarkısının sözleri, Alevi bir aşkı ve hayal dünyasında kaybolmayı anlatmaktadır. Şarkının açılışında, dinleyiciler, masalsi bir atmosfere çekilir. Şarkıda, "Bin gece ve bir gece" ifadesi, aşkın ebediliğini ve zamansızlığını simgelerken, aynı zamanda doğu masallarının derinliklerine bir gönderme yapmaktadır. Sözlerin içeriği, hem romantik bir anlatım sunmakta hem de melankolik bir his taşımaktadır. Şarkıda, bir âşık, sevgilisinin hatıraları ile dolu bir dünyada kaybolmuş gibidir. Aşkın verdiği sevinç ve acı, dinleyicilere derin bir duygusal deneyim yaşatmaktadır.

"وليلة ليلة ألف"

وسهره قمره وقمره، ونجومه وسماه الليل
 أنا حياتي يا أنا حبيبي يا وأنا وإنت
 حبيبي يا حبيبي، يا
 وسماه الليل
 وقمره ونجومه
 وسهره قمره
 وأنا وإنت
 أنا حبيبي يا
 أنا حياتي يا
 سوا الحب في كلنا كلنا
 الهوى منه أه والهوى،
 الهوى منه أه الهوى،
 الهوى منه أه الهوى، منه أه
 الهوى سهران
 الهنا يسقينا
 بالهنا ويقول
 الهوى منه أه والهوى،
 الهوى منه أه الهوى، أه
 الهوى منه أه الهوى، منه أه
 الهوى سهران
 الهنا يسقينا
 بالهنا ويقول

"Binbir Gece"

Ah sevgilim, ah sevgilim, ah sevgilim
 Gece ve onun gökyüzü ve onun yıldızları ve onun ayı, onun ayı ve onun gecesi
 Ve sen ve ben, aşkım, ben, hayatım, ben
 Ah aşkım, aşkım
 Gece ve adı
 Ve onun yıldızları ve ayı
 Onun ayı ve gecesi
 Ve sen ve ben
 Ah aşkım, benim
 Ah hayatım
 Hepimiz birlikte aşığız
 Ve tutku, ah, tutku
 Fantezi, ah ne tutku
 Ah onun tutkusu, ah onun tutkusu
 Tutkuyla geç saatlere kadar uyanık kalın
 Tanrımız bize su veriyor
 Ve buraya gel diyor
 Ve tutku, ah, tutku
 Ah tutku, ah tutku
 Ah onun tutkusu, ah onun tutkusu
 Tutkuyla geç saatlere kadar uyanık kalın
 Tanrımız bize su veriyor
 Ve buraya gel diyor

Şarkının özellikle şu bölümleri dikkat çekicidir:

- *Aşkın ve özlemin vurgulanması
- *Sevgiliye duyulan özlem ve hasret
- *Hayaller ve gerçekler arasındaki çatışma

Şarkının ana teması, aşkın yoğun duygusallığıdır. Aşk, hem mutluluk hem de acı ile birleştirilmiş bir şekilde sunulmaktadır. Dinleyici, şarkının sözlerinde aşkın getirdiği duygusal dalgalanmaları hissetmektedir. "Bin Gece ve Bir Gece" ifadesi, dinleyiciyi doğu masallarının büyüdü dünyasına taşımaktadır. Bu masalsı anlatım, şarkının duygusal derinliğini artırmaktadır ve bunun yanı sıra dinleyicinin hayal gücünü harekete geçirmektedir. Şarkı, Arap kültürünün zenginliklerini ve geleneklerini yansıtmaktadır. Aşkın ve romantizmin geleneksel temaları, dinleyiciye Arap kültürünün derinliklerine bir bakış sunmaktadır. Şarkıda hayallerle gerçekler arasındaki çatışma, sevgiliye duyulan özlem, hayallerde yaşamaya iterken, aynı zamanda gerçeklerin ağırlığı hissedilmektedir. Bu durum, aynı zamanda dinleyicide bir içsel çatışma yaratmaktadır.

Bu şarkı, hem müzikal yapısı hem de lirik içeriği bakımından önemli bir kültürel miras unsuru olarak değerlendirilmektedir. "Alf Leila Wa Leila", Maqam adı verilen geleneksel Arap müzik teorisine dayanan bir müzik formu içinde yapılandırılmıştır. Maqam, Arap müziğinin melodik yapı taşlarını oluşturmaktadır ve belirli duyguları ifade etmek için farklı ton ve modların kullanımını içermektedir. Şarkı, Hicaz Kar makamında bestelenmiştir. Bu makam, melankoli ve derin duygusal ifade için sıkça kullanılmaktadır. "Alf Leila Wa Leila"nın lirik içeriği ve melodik yapısı, bu makamın karakteristik özellikleriyle örtüşerek derin bir duygusal yoğunluk yaratmaktadır. Umm Kulthum'un şarkıdaki duygusal ifade gücü, dinleyicilerin kendi yaşamlarındaki deneyimlerle bağ kurmalarını sağlamaktadır. Her bir nota ve dizede, aşkla ilgili karmaşık duyguları ustalıkla yansıtır. Şarkının uzunluğu ve dinamik yapısı, sanatçının doğaçlama yeteneğini de sergiler. Şarkı genellikle A-B-A formunu izlemektedir. Bu form, ilk bölümde bir tema sunar, ikinci bölümde ise bu temanın geliştirilmesiyle yeni bir melodi ve duygu katmanları eklenmektedir. "Alf Leila Wa Leila", Maqsum ritim düzeniyle icra edilmektedir. Bu ritmin, Arap müziğinde sıkça kullanılan bir yapı olduğu bilinmektedir ve dinamik bir atmosfer içermektedir. Şarkının temposu, dinleyiciye hem hareketlilik hem de duygu yoğunluğu hissi vermektedir.

"Alf Leila Wa Leila", yalnızca müzikal bir eser olmanın ötesinde, Filistin ve Arap kültürünün önemli bir parçasını temsil etmektedir. Umm Kulthum'un yorumuyla bu eser, Arap dünyasında yankı bulmuş ve kültürel kimliğin pekiştirilmesinde rol oynamıştır. Şarkı, geçmiş ile günümüz arasında köprü kurarak Arap halkının duygusal ve kültürel bağlarını güçlendirmiştir. Filistin'de ve daha geniş Arap dünyasında toplumsal olaylarla iç içe geçmiş bir bağlamda dinlenmiştir. Siyasi ve sosyal bağlamda, bu şarkının söylemi, halkın umutları, hayalleri ve mücadeleleri ile iç içe geçmiş olduğu görülmektedir.

Bulgular

Çalışmanın bulguları, Filistin'deki müzik eğitiminin kültürel mirasın korunması ve aktarılmasında önemli bir araç olduğunu ortaya koymaktadır. Mawwal ve zajal gibi

geleneksel müzik formlarını, klasik batı müziği ile birlikte müzik okullarının müfredatına entegre edilerek, harmanlanmış bir öğrenme ortamı hazırlamaya destek olabilmektir. Edward Said Ulusal Konservatuvarı gibi kurumlar bu entegrasyonda kilit rol oynamaktadır ve batı müziğinin teknik becerilerini öğretirken aynı zamanda yerel müzik geleneklerine de önem vermektedir. Ayrıca, modern uyarlamalarla geleneksel müziğin performe edildiği konser ve festivallerin, evrilen fakat dirençli bir kültürel kimliği yansıttığını göstermektedir.

Araştırma, zajal ve mawwal'ın sadece sanatsal ifade biçimleri değil, aynı zamanda toplumsal etkileşimi ve kültürel kimliği pekiştiren araçlar olduğunu ortaya koymuştur. Zajal, toplulukların bir araya gelerek toplumsal sorunları, aşkı, mizahı ve gündelik hayatı ele aldığı doğaçlama bir performans sanatı olarak karşımıza çıkarken, mawwal, bireylerin içsel duygularını melankolik bir dille ifade etmelerine olanak tanımaktadır. Modern dönemde, bu formlar dijital medya ve popüler müzikle birleşerek genç nesillere ulaşmış ve geleneksel unsurlarını koruyarak çağdaş bir müzikal dil oluşturmuştur.

Tartışma

Bu çalışmada elde edilen bulgular, Filistin'de müzik eğitiminin yalnızca teknik becerilerle sınırlı kalmadığını; aksine kültürel kimliğin korunması, yeniden inşası ve küresel düzlemde temsili açısından önemli bir işlev üstlendiğini göstermektedir. Bu bağlamda, müzik eğitiminin kültürel diplomasi ve kimlik politikaları ile iç içe geçtiği anlaşılmaktadır. Benzer şekilde, literatürde Filistinli müzisyenlerin sadece sanatsal üretim değil, aynı zamanda kültürel direnişin taşıyıcıları olarak da değerlendirildiği görülmektedir (Frishkopf, 2013, s. 209; Kanaana, 2000, s. 58). Bu durum, müzik eğitiminin bireysel ifade biçimlerinin ötesine geçerek toplumsal hafızanın bir taşıyıcısı ve aktarıcısı olduğunu ortaya koymaktadır.

Filistin örneği ile paralel biçimde, Türkiye'de yapılan bazı Türk halk müziği çalışmaları da kültürel mirasın aktarımı bağlamında benzer işlevler üstlenmektedir. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yapılan saha araştırmalarında, halk müziğinin toplumsal hafızayı diri tutan bir araç olduğu ve genç kuşaklara kültürel kimlik aktarımında kritik bir rol oynadığı saptanmıştır (Öztürk, 2017, s. 121; Demirci, 2020, s. 89). Bu bağlamda, geleneksel müzik eğitimi ile modern müzik pedagojisi arasında kurulan köprüler, hem Filistin'de hem Türkiye'de kültürel süreklilik açısından benzer sonuçlar doğurmaktadır. Özellikle Filistin'de müzik eğitimi, baskı altındaki bir halkın kimliğini koruma stratejilerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, eğitim süreci yalnızca bireysel gelişim değil, aynı zamanda kolektif bir varoluş mücadelesidir (Shannon, 2006, s. 131). Bu durum, kültürel direniş kavramı ile örtüşmektedir. Nitekim LeVine (2005, s. 99), Filistin'de hip-hop, ud ve şiir gibi müzikal formların birer direniş aracı olarak konumlandığını belirtmektedir. Benzer şekilde Türkiye'deki bazı çalışmalar da, özellikle Alevi-Bektaşî müzik geleneğinin, toplumsal dışlanma süreçlerine karşı bir direniş estetiği geliştirdiğini ortaya koymaktadır (Tura, 2006, s. 75). Dolayısıyla çalışmanın bulguları, sadece Filistin bağlamında değil, kültürel baskı ve asimilasyon riski altındaki diğer toplumlar için de geçerli olabilecek bir çerçeve sunmaktadır. Müzik eğitimi, bu toplumlarda hem kimliğin inşası hem de kültürel devamlılık açısından stratejik bir araç olarak öne çıkmaktadır. Gelecekte yapılacak çalışmalarda, bu işlevin daha geniş karşılaştırmalı perspektiflerle ele alınması, hem

eğitim politikaları hem de kültürel sürdürülebilirlik bağlamında önemli katkılar sağlayacaktır.

Sonuç/ Conclusion

Filistin, tarihi ve coğrafi olarak zengin bir kültürel mirasa sahip olup, bu miras, halkın kimliğini ve toplumsal dinamiklerini şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Filistinli bireylerin kültürel kimlikleri, yalnızca geçmişle değil, aynı zamanda günümüzde yaşanan sosyal, siyasi ve ekonomik dinamiklerle de etkileşim halindedir. Bu bağlamda, Filistin kültürel kimliği, çok katmanlı ve dinamik bir yapıya sahip olup, bireylerin kimlik arayışları, toplumsal bağlamları ve kültürel pratikleri ile derin bir şekilde ilişkilidir. Kültürel kimliğin oluşumunda müzik, sanat, edebiyat ve dil gibi unsurlar, Filistin halkının kolektif hafızasını ve kimliğini pekiştiren araçlar olarak ön plana çıkmaktadır. Özellikle müzik, Filistinli bireylerin duygusal ve toplumsal deneyimlerini ifade etmede, kültürel miraslarını sürdürmede ve ulusal bilinci artırmada hayati bir rol oynamaktadır. "Alf Leila Wa Leila" gibi eserler, bu kimliğin ifade edilmesinde ve anlaşılmasında önemli bir yer tutar. Filistin müziği, tarihsel birikimi, kültürel çeşitliliği ve çok kültürlü yapısıyla zengin bir müzikal gelenektir. Bu müzik türü, yalnızca Filistin halkının yaşamını ve kültürel kimliğini yansıtmakla kalmaz, aynı zamanda çok kültürlü toplumların ifade ve birlikteliğini temsil eder. Kültürel direnişin bir sembolü olarak, Filistin müziği dünya genelinde geniş bir dinleyici kitlesi tarafından tanınmakta ve sevilmektedir. Bu müzikal kimliğin geleceği, çok kültürlü toplum yapısı içinde zenginleşmeye ve evrim geçirmeye devam edecektir. Araştırmanın sonuçları, Filistin'deki müzik eğitiminin kültürel kimlik ile derin bir şekilde iç içe geçtiğini göstermektedir.

Çalışma, Filistin'deki müzik eğitimi ve gelişiminin yalnızca teknik becerilerin öğretilmesi ile sınırlı olmadığını, kültürel kimliğin korunması ve canlandırılması için dinamik bir platform sunduğunu ortaya koymaktadır. Geleneksel ve batı müziği eğitiminin harmanlanmasıyla, Filistinli müzisyenler yenilikçi ve kendine özgü bir müzikal ifade biçimi geliştirmekte, bu sayede müziği güçlü bir kültürel diplomasi aracı olarak kullanmaktadırlar. Bu araştırma, müzik eğitiminin kültürel koruma ve modern sanatsal ifade arasında nasıl bir köprü oluşturabileceğine dair değerli içgörüler sunmakta ve küreselleşme karşısında kültürel kimliklerini korumaya çalışan diğer bölgeler için bir model teşkil etmektedir.

Kültürel diplomasi, ülkelerin kültürel değerlerini, kimliklerini ve tarihlerini tanıtmak amacıyla önemli bir çerçeve sunmaktadır. Filistin, derin tarihi ve kültürel kökleriyle bu alanda öne çıkan bir örnektir. Kültürel diplomasi çabaları, içsel dayanışma oluşturma ve Filistin halkının haklarını ve kültürel mirasını uluslararası arenada savunma amacı taşımaktadır. Müzik, sanat ve diğer kültürel ifade biçimleri aracılığıyla Filistinli sanatçılar ve düşünürler, kendi deneyimlerini, mücadelelerini ve kimliklerini görünür kılarak küresel bir farkındalık yaratmaktadır. Bu çalışma, özellikle müzik eğitiminin kültürel mirasın korunması ve kültürel ifadelerin dünya sahnesinde tanıtılması açısından önemli bir araç olduğunu vurgulamakta, bu bağlamda kültürel direnişi ve sanatsal özgürlüğü desteklemenin önemini ortaya koymaktadır. Filistin'deki kültürel kimlik, zorluklar ve baskılarla şekillenmiş olsa da, bu kimlik aynı zamanda direniş, dayanıklılık ve umudu simgelemektedir. Filistin halkı, kültürel mirasını yaşatarak ve bu mirası yeni nesillere aktararak, kendi kimliklerini korumakta ve güçlendirmektedir.

Kültürel kimlik, yalnızca bireylerin kendilerini tanımlama biçimleri değil, aynı zamanda toplumsal dayanışmanın ve kültürel direnişin de bir ifadesi olduğu görülmektedir.

Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	<i>Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.</i>
Benzerlik Taraması	Yapıldı – Ithenticate
Etik Bildirim	itobiad@itobiad.com
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	<i>It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.</i>
Plagiarism Checks	Yes - Ithenticate
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	itobiad@itobiad.com
Grant Support	The author acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Kaynakça | References

- Agha, F. (2018). "Contemporary Palestinian music: the intersection of tradition and modernity". *Musical Cultures in the Middle East*, 12(2), 215-229.
- Akman, M. K. (2018). "Savaşın ve çatışmanın sanatta temsili" *Sanat Sosyolojisi ve Güvenlik Sosyolojisi Çözümlemeleri Social Science Studies*, 6(4), 168-181
- Arı, A. (2018). "Müzik ve kimlik: kültürel miras ve yenilikçilik". İstanbul: İletişim Yayınları.
- Baram, A. (2013). "The role of music in Palestinian identity formation". Philadelphia: Temple University Press.
- Beyazdüz, Selim. (2024). "Kültürel direniş pratiği olarak sinema anlatıları özelinde dünyadan arda kalan topraklara, Filistin'e bakmak" *Ombudsman Akademik*, 10(20), 229-278.
- Birekul, Mehmet. (2015). "Popüler kültür ve müzikte anlamın kaybı". *Akademik İncelemeler Dergisi*, 10(1), 155-180.
- Çelik, Zeynep. (2019). "Filistin müzik kültürü ve diaspora". *Müzik Bilimleri Dergisi*, 14(1), 45-62.
- Çevik, S. K. (2020). "Sanatsal intifada bir işgalin anatomisi / Filistin". *İdil Dergisi*, 73, 1363-1378.
- Demirci, A. (2020). "Kültürel Bellek ve Halk Müziği: Diyarbakır Örneği". Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Duman, İsmail. (2020). "Filistin ve müzik: kimlik ve direniş". *Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 8(4), 89-103.
- Frishkopf, M. (2013). "Music and Media in the Arab World". American University in Cairo Press.
- Heinich, Nathalie. (2013). "Sanat sosyolojisi", Çev: T. Arnas, İstanbul: Bağlam Yayınları
- Kanaana, S. (2000). "Popular music and resistance in Palestine. In E. S. Kaplan (Ed.), *Being Palestinian*". Pluto Press.
- Kassem, A. (2014). "The music of Palestine: identity and resistance." New York: Routledge.
- Korkmaz, Hasan. (2017). "Filistin müzik kültürü ve kültürel kimlik". *Uluslararası Müzik Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 123-140.
- LeVine, M. (2005). "Heavy Metal Islam: Rock, Resistance, and the Struggle for the Soul of Islam". Random House.
- Öztürk, M. (2017). Kültürel Mirasın Taşıyıcısı Olarak Halk Müziği Eğitimi: Van Yöresi Üzerine Bir Araştırma. "Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi", 84, 115-132.
- Said, E. (2009). "Kültür ve direniş". Agora Kitaplığı, İstanbul.
- Shakir, A. (2016). "Music and cultural identity in the Palestinian diaspora". *International Journal of Middle Eastern Studies*, 48(3), 491-505.

Shannon, J. H. (2006). *“Among the Jasmine Trees: Music and Modernity in Contemporary Syria”*. Wesleyan University Press.

Tura, Y. (2006). *“Alevi-Bektaşî Müzik Geleneği ve Kimlik İnşası”*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Yağmurlu, Aşlı. (2019). “Kültürel diplomasi: kuram ve pratikteki çerçevesi”. *Selçuk İletişim*, 12(2), 1210-1238.

Yıldız, H. (2021). *“Çok kültürlü toplumlarda müzik: Filistin ve diğer örnekler”*. Ankara: Nobel Yayınları.

Yıldız, Süleyman (2007). “Kimlik ve ulusal kimlik kavramlarının toplumsal niteliği”, *Milli Folklor Dergisi*, 19(74), 9-16.